L-Antifona: *Joseph Fili David* ta' Mro Carlo Diacono tagħlaq 100 sena

Anthony Casha

Din is-sena jaħbat għeluq il-mitt sena minn meta Mro Carlo Diacono (1876-1942) ikkompona fis-27 ta' Lulju tal-1919, l-Antifona: *Joseph Fili David*. Antifona melodjuża u armonjuża li tindaqq lejlet u nhar il-Festa ta' San Ġużepp, fil-knisja ta' Santa Marija ta' Ġesù fir-Rabat tal-Imdina.

Antifona li għandha l-kliem meħud mill-Evanġelju ta' San Mattew 1:16.18-21.24a. Meta dan l-Evanġelista jirrakonta l-ġrajja tal-ħolma li kellu San Ġużepp meta kien qed jaħsibha biex jibgħat lil martu Marija bil-moħbi tan-nies peress li wara li tgħarrset miegħu, qabel ma marru joqogħdu flimkien, saret omm bil-ħidma tal-Ispirtu s-Santu.

Il-kliem tal-Antifona huwa dan:
Joseph, fili David,
noli timere accipere Mariam
conjugem tuam
quod enim in ea natum est
de Spiritu Sancto est.

Ġużeppi, bin David,
xejn la tibża' tieħu għandek lil martek Marija,
għax dak li tnissel fiha
ġej mill-Ispirtu s-Santu.

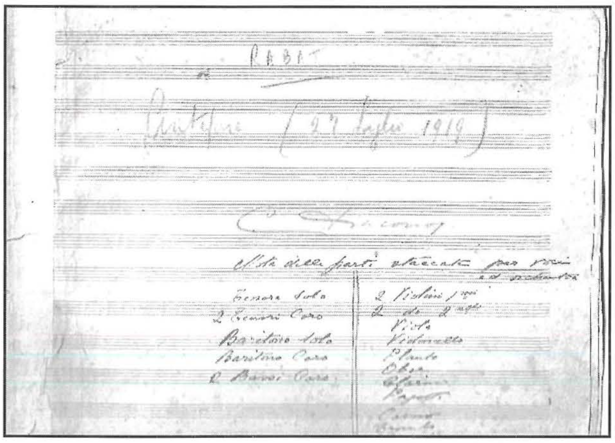

Il-qoxra tal-partitura oriġinali tal-Antifona "Joseph Fili David" li kiteb Mro. Carlo Diacono fis-27 ta' Lulju 1919 (ħajr lil Mro. Ray Sciberras)

Din l-Antifona Mro Carlo Diacono kien ikkomponija minħabba l-fatt li kien riesaq iż-żmien biex jiġi ċċelebrat għeluq il-50 Anniversarju mill-proklamazzjoni ta' San Ġużepp bħala Patrun tal-Knisja Universali. Anniversarju li kien ġiet iċ-ċelebrat kif jixraq b'pompa kbira fl-1920. Fil-fatt kienet ġiet esegwita għall-ewwel darba f'Marzu ta' dik l-istess sena f'waħda fiċ-ċelebrazzjonjiet li organizzat l-Arċikonfraternità ta' San Ġużepp fl-istess knisja ta' Santa Marija ta' Ġesù, biex jitfakkar dan l-anniversarju[1].

Bla dubju ta' xejn din hija waħda mill-isbaħ u mill-aqwa antifoni għall-vuċijiet u orkestra li qatt ikkompona Carlo Diacono u li ilha tindaqq għal dawn il-mitt sena fil-jiem tal-Festa ta' San Ġużepp fil-knisja msemmija.

L-introduzzjoni tal-Mużika ta' Mro Carlo Diacono fil-Festa ta' San Ġużepp

B'mod partikolari għal din il-Festa, l-ewwel ma' kkompona kien l-innu *Te Joseph Celebrent*, li dan qabel kien jitkanta fl-Għasar qabel il-Magnificat. Dan kien ġie kompost minnhu fl-24 ta' Lulju 1918, u ġie esegwit sena wara lejlet il-Festa ta' San Ġużepp, nhar it-18 ta' Marzu 1919. Sentejn wara reġa' kkompona innu ieħor bl-istees isem:

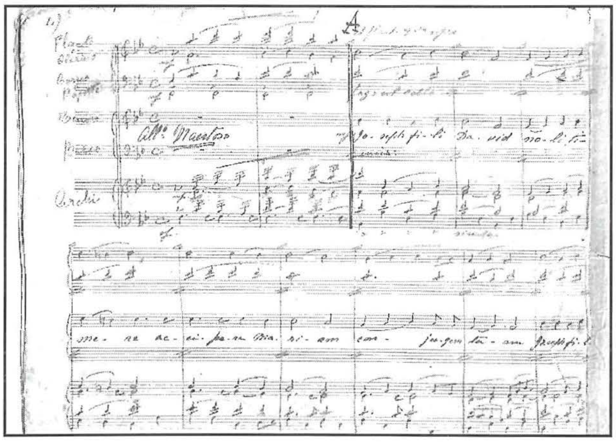

L-ewwel paġna tal-partitura oriġinali tal-Antifona (ħajr lil Mro Ray Sciberras)

Te Joseph Celebrent, li sal-lum għadu jitkanta fil-bidu tal-Għasar ta' lejlet il-Festa. Dan kien ġie kompost minn Mro Diacono stess fl-14 ta' Marzu 1921, u ġie esegwit għall-ewwel darba erbat ijiem wara, jiġifieri lejlet il-Festa ta' dik l-istess sena.

Ġara li għall-Festa ta' San Ġużepp tad-19 ta' Marzu 1921 kellu jidderieġi l-mużika lejlet u nhar il-Festa l-Mro Emmanuele Bartoli (1852-1932). Iżda minħabba li f'dawk il-ġranet kellu jkun Għawdex ma aċċettax li jidderieġi l-mużika minħabba li kien ta' skomdu kbir għalih u għalhekk kien informa lill-Uffiċjali tal-Arċikonfraternità ta' San Ġużepp biex jigi eżentat mid-direzzjoni mużikali fil-jiem imsemmija.

Mro Carlo Diacono (1876-1942)

Għalhekk il-Fratelli preżenti fil-Konsulta tat-13 ta' Frar 1921, aċċettaw ix-xewqa ta' Mro Emmanuele Bartoli biex għal dik is-sena ma jiddereġix il-mużika msemmija lejlet u nhar il-Festa. Fil-fatt naraw li kienu qabdu lis-Segretarju tal-Arċikonfraternità ta' dak iż-żmien, li kien ir-Rev. Dun Ġużepp Tonna biex jagħtih ir-risposta.

Għalhekk fl-istess Konsulta kienu ġew proposti żewġ surmastrijiet oħra biex jidderieġu l-mużika lejlet u nhar il-Festa ta' San Ġużepp minflok is-Surmast Bartoli. Dawn kienu: Mro Carlo Diacono (1876-1942) u Mro Giuseppe Caruana (1880-1931). Żewġ surmastrijiet popolari u mill-aqwa li kien hawn dak iż-żmien f'pajjiżna. Ir-Rettur tal-istess Arċikonfraternità ta' dak iż-żmien li kien il-Kanonku Dun Vinċenż Vella, ippropona li ssir votazzjoni kif fil-fatt sar fost il-Fratelli preżenti, bir-riżultat li Mro Carlo Diacono ġab 26 vot filwaqt li Mro Giuseppe Caruana ġab 4 voti u għalhekk għal dik is-sena l-mużika ġiet f'data f'idejn id-direzzjoni ta' Mro Carlo Diacono[2].

Is-sena ta' wara nsibu li fil-Konsulta li kienet saret fit-12 ta' Frar 1922, ir-Rev. Dun Ġużepp Azzopardi li kien jokkupa l-kariga ta' Prokuratur tal-Festa Interna, kien talab lill-Uffiċjali u lill-Fratelli preżenti lil min ser tiġi mogħtija d-direzzjoni mużikali lejlet u nhar il-Festa ta' San Ġużepp għal dik is-sena, fejn il-Fratelli preżenti riedu li din terġa' tiġi mogħtija lil Mro Carlo Diacono peress li s-sena ta' qabel kien issoddisfa lil kulħadd[3].

Fil-fatt minn dak iż-żmien 'il quddiem ta' kull sena l-mużika lejlet u nhar il-Festa beda jidderiġiha Mro Carlo Diacono. Filwaqt li dik tal-jiem tat-Tridu kienet tiġi diretta minn Mro Lorenzo Gatt (1856-1926)[4]. Iżda nsibu wkoll li lejn nofs is-seklu 20, il-mużika ta' Mro Carlo Diacono kienet ukoll tindaqq fil-jiem tat-tridu tal-Festa ta' San Ġużepp, minn ibnu Mro Frankie Diacono (1914-2000).

Kompożizzjoniet Mużikali oħra ta' Mro Carlo Diacono fil-jiem tal-Festa ta' San Ġużepp

Mro Diacono kien ikkompona Antifona oħra ta' San Ġużepp li ġġib l-istess isem: *Joseph Fili David*, li oriġinalment kien ikkomponiha għall-Festa titulari tal-istess Qaddis, li ssir fil-knisja parrokkjali tal-Kalkara. Din bdiet ukoll tindaqq fil-jiem tat-tridu tal-Festa ta' San Ġużepp fir-Rabat, minn ibnu Mro Frankie Diacono meta beda jidderieġi l-mużika fil-jiem tal-Festa msemmija minflok missieru Carlo.

Kompożizzjoni mużikali oħra ta' Mro Carlo Diacono li tindaqq fil-jiem tal-Festa ta' San Ġużepp fir-Rabat, huwa l-Innu Popolari *Lil Ġużeppi ejjew faħħru*. Dan l-innu ġie kompost minn Diacono stess għal din il-Festa fit-8 ta' Frar 1937, fejn kien indaqq għall-ewwel darba fil-Festa tas-sena ta' wara 1938. Dan l-innu huwa mużikat fuq il-kliem tal-Poeta Prof. Patri Anastasju Cuschieri O.Carm. (1876-1962)[5].

Fost il-ħafna mużika li Mro Diacono kkompona għal din il-Festa, insibu l-innu tal-istrofi li kien jindaqq fil-jiem tat-Tridu *Quicuque sanus Vivere*. Innu ieħor *Te Joseph Celebrent* li għadu jindaqq fil-bidu tat-Tieni Għasar f'Jum is-Solennità ta' San Ġużepp filgħaxija. Insibu wkoll li kompona għadd ta' Salmi bħalma huwa s-salm *Justus ut palma Florebit* u l-famuż salm *Beatus Vir*, li għadhom jindaqqu sal-lum. Mro Carlo Diacono kien ukoll ikkompona l-mużika għall-Litanija ta' San Ġużepp, li din qatt ma' ġiet esegwita, iżda wara li nstabet riċentament, fuq inizjattiva tal-Arċikonfraternità ta' San Ġużepp, din ġiet esegwita għall-ewwel darba lejlet il-Festa ta' San Ġużepp, fit-18 ta' Marzu 2015, fit-tmien l-Għasar Solenni fil-knisja ta' Santa Marija ta' Ġesù.

Wara li Mro Carlo Diacono ma baqax jidderieġi aktar il-mużika tiegħu fil-jiem tal-Festa ta' San Ġużepp, għal snin twal din baqgħet xorta waħda tindaqq taħt id-direzzjoni tat-tifel tiegħu Mro Frankie Diacono sal-1978. Wara waqfa ta' għaxar snin, fl-1989 reġgħet ġiet introdotta l-mużika ta' Diacono fl-lejlet u f'nhar il-Festa ta' San Ġużepp taħt id-direzzjoni tal-istess Mro Frankie Diacono. Fl-1994 il-mużika tal-Cappella Diacono bdiet tiġi esegwita fl-istess jiem ta' lejlet u nhar il-Festa ta' San Ġużepp, din id-darba taħt id-direzzjoni ta' Mro Mons. Dun Ġwann Galea u dan sakemm ir-riżenja minn Surmast tal-Cappella Diacono sas-sena 2015,

fejn mis-sena ta' wara 2016 il-Mużika tal-Cappella Diacono fil-jiem tal-Festa ta' San Ġużepp bdiet tiġi diretta minn Mro Ray Sciberras, li attwalment huwa s-Surmast Direttur tal-Cappella Diacono (6).

Noti u Referenzi:

[1] Kif insibu fil-programm taċ-ċelebrazzjoinjiet li saru mill-Arċikonfraternità ta' San Ġużepp tar-Rabat tal-Imdina, bejn l-14 u l-20 ta' Marzu 1920, biex jitfakkar il-50 Anniversarju tal-Proklamazzjoni ta' San Ġużepp bħala Patrun tal-Knisja Universali. Dik is-sena Mro Carlo Diacono kien mexxa l-orkestra mużikali fil-knisja ta' Santa Marija ta' Ġesù, nhar is-17 ta' Marzu kif ukoll nhar id-19 ta' Marzu, fejn kien mexxa l-orkestra fis-Secondi Vespri.

[2] (A)rkivju (A)rċikonfraternità (S)an (Ġ)użepp – (R)abat, Ms: "Libro Consulte F dal 1916", pp. 74, 75.

[3] Ibid.op.cit., p. 87.

[4] Ibid.op.cit., pp. 101-102.

[5] Casha Anthony, "Tifkira: Patri Anastasju Cuschieri O.Carm., Il-Poeta li kiteb il-versi tal-Innu lil S. Ġużepp", ktieb tal-Festa ta' San Ġużepp, Nru. 10, Marzu 1987, Stamperija Vexillina, Rabat-Malta, pp. 21-28. Micallef Dominic, "Apprezzament: Is-Sur Joseph M. Micallef", ktieb tal-Festa ta' San Ġużepp, Marzu 1992, Stamperija Vexillina, Rabat-Malta, p. 26. Il-mużika oriġinali ta' dan l-innu tinsab ikkonservata fl-Arkivju tal-Arċikonfraternità ta' San Ġużepp, iffirmata minn Mro Carlo Diacono personalment u ġġib id-data tat-8 ta' Frar 1937.

[6] Tagħrif riċerkat mill-awtur ta' dan l-artiklu.

Nota tal-awtur:

Jixraq li dan il-patrimonju mużikali ta' mużika sagra li jindaqq fil-jiem tal-festi fil-knejjes tagħna jibqa' jindaqq u jiġi apprezzat aktar. Għax dan huwa wirt imprezzabbli li ħallewna missirijietna biex bihom jagħtu aktar solennità u dinjità mistħoqqha liċ-ċelebrazzjonjiet liturġiċi li jiġu ċċelebrati fil-knejjes u jarrekkixxu l-festi reliġjużi tagħna. Tkun ħasra kbira li minħabba xi skuża bla bażi nibdew naqtgħu bi ftit ftit dan il-wirt mużikali mill-knejjes tagħna li jagħmel ġieħ u unur lill-patrimonju reliġjuż u kulturali ta' pajjiżna.